

« HUMO »

**MILLIY TO'LOV TIZIMI
QOIDALARI**

Toshkent 2019

Mundarija:

1.1.	Tizim qoidalarini o'zgartirish tartibi.....	7
2.	Savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari, logotiplar va ulardan foydalanish qoidalarini	8
3.	Tizim ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar	9
3.1.	Operatorning huquqlari va majburiyatlari	9
3.2.	Ishtirokchilarning huquqlari va majburiyatlari	10
4.	Ishtirokchilar ro'yxatini yuritish tartibi	12
5.	Tizimga kirish va chiqish tartibi	12
5.1.	Tizimga qo'shilish tartibi.....	12
5.2.	Tizimda qatnashishni to'xtatish va tugatish tartibi	13
6.	Emissiya faoliyati.....	17
6.1.	Emitentning huquq va majburiyatlari	17
6.2.	BIR-larni berish tartibi	19
6.3.	Emitentning Mijoz bilan tuzgan shartnomasiga qo'yiladigan talablar	20
7.	Ekvayring faoliyati.....	20
7.1.	Ekvayerning huquq va majburiyatlari	20
7.2.	Ekvayerning SXX bilan o'zaro aloqasi.....	22
7.3.	Kartaga xizmat ko'rsatish punktlarini loyihalashga qo'yiladigan talablar.....	23
8.	Karta firibgarligi to'g'risida ma'lumot to'plash tizimi	23
9.	Axborot xavfsizligiga qo'yiladigan talablar	24
9.1.	Axborotni himoya qilish tizimining ishtirokchilariga qo'yiladigan talablar	25
9.2.	Tizimda ishlash paytida axborot xavfsizligini yaxshilashni ta'minlash	29
10.	Qoidalarga rioya qilmaslik uchun javobgarlik.....	30
11.	Nizolarni hal qilish.....	32
12.	Maxfiylik.....	33

HUMO milliy to'lov tizimining vaqtinchalik qoidalarini

1. Umumiy qoidalar

Ushbu qoidalar 'HUMO' milliy to'lov tizimining (bundan buyon matnda Tizim deb yuritiladi) tashkil etilishini va ishlashini belgilaydi, tizimda ishtirok etish, axborot texnologiyalarini joriy qilish va moliyaviy hamkorlikni amalga oshirish shartlarini tartibga soladi.

1.1. Kirish

'HUMO' to'lov tizimi - bu to'lov tizimining operatori, to'lov tizimining ishtirokchilari va / yoki to'lov tashkilotlari tomonidan va operator tomonidan o'rnatilgan tartib, infratuzilma va qoidalarni qo'llash orqali hisob-kitoblarni amalga oshiradigan o'zaro munosabatlar majmui.

HUMO MTTni tashkil etishdan maqsad, ushbu qoidalarga muvofiq mijozlarga taqdim etilgan to'lov kartalaridan foydalangan holda uzluksiz, samarali va arzon xizmatlarni taqdim etishdir.

Qoidalar 'Elektron to'lovlar to'g'risida' gi qonun, O'zbekiston Respublikasining normativ-huquqiy hujjatlari talablariga muvofiq ishlab chiqilgan. Ishtirokchilar Qoidalarda belgilangan tartibda Qoidalarga qo'shilishadi. Qoidalarga qo'shilish, Tizim Qoidalarini Ishtirokchi tomonidan umuman istisno yoki cheklovlarsiz qabul qilishni anglatadi. Tizim qoidalarini barcha Tizim qatnashchilari uchun majburiydir.

Tizimning Qoidalarini va Tariflari hamma uchun ochiq va operatorning www.humocard.uz rasmiy veb-saytida joylashtirilgan.

1.2. Atamalar va ta'riflar PCI DS (To'lov kartalari sanoat xavfsizligi standarti)

bu sanoat xavfsizligi standartlari kengashi tomonidan ishlab chiqilgan to'lov kartalari sanoat xavfsizligi standartidir. Karta egalari ma'lumotlarini qayta ishlash, uzatish va saqlash vaqtida ularni himoya qilish talablarini tavsiflaydi, shuningdek to'lov tizimlarini xavfsiz rivojlantirish, qo'llab-quvvatlash va ulardan foydalanish qoidalarini tartibga soladi.

Avtorizatsiya so'rovi

Xaridorning avtorizatsiya olish uchun so'rovi

Avtorizatsiya

Operator va / yoki Emitent tomonidan Bitimni amalga oshirish uchun berilgan ruxsatnoma, bu Qabul qiluvchiga bitim uchun Emitentdan Avtorizatsiya berilgan summada kompensatsiya olish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Bankomat

Qoidalarga muvofiq Kartochkalar, boshqa operatsiyalar yordamida naqd pul berish yoki olish bo'yicha operatsiyalarni amalga oshirish va Emitentga mijozning hisobvaraqasidan pul o'tkazish bo'yicha ko'rsatmalarni yuborish, shuningdek tegishli bitimlarni tasdiqlovchi hujjatlarni tayyorlash uchun mo'ljallangan qurilma.

BIR(Bank identifikatsiya raqami)

Operator tomonidan Emitentga berilgan Emitentning karta mahsulotlar turlarini belgilaydigan 6 xonali raqamli identifikator

Kartochka egasi

Emitent bilan tuzilgan shartnoma asosida kartadan mijoz sifatida foydalanadigan jismoniy shaxs, yoki jismoniy shaxs - mijozning vakolatli vakili

Tizim ma'lumot manbasi

Ishtirokchiga Tizimning turli xil materiallari va xizmatlaridan foydalanish huquqini beradigan axborot tizimi

Karta

Ishtirokchi tomonidan chiqarilgan elektron to'lov vositasi, uning egasiga to'lovlarni amalga oshirish yoki naqd pul olish yoki valyuta ayirboshlash va bank kartasini chiqaruvchisi tomonidan belgilanadigan boshqa operatsiyalarni terminal yoki aloqa kanallari orqali amalga oshirishga imkon beradigan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan vosita.

Mijoz

Kartochkalar yordamida bitimlarni amalga oshirishni nazarda tutuvchi emitent bilan shartnoma tuzgan jismoniy yoki yuridik shaxs.

**SXKK toifasi kodi
(Merchant Category Code, MCC)**

Savdo va xizmat ko'rsatish korxonasi (SXKK)kategoriya kodi, ularning faoliyati tasnifiga muvofiq sotib oluvchi tomonidan belgilanadi.

Operator komissiyasi

Tizim stavkalariga muvofiq Tizim ichidagi xizmatlarni taqdim etganligi uchun Ishtirokchi tomonidan olinadigan haq.

Logotip

Ishtirokchilar kartalarni joylashtirishda, kartalardan foydalangan holda tranzaktsiyalarni amalga oshirishga mo'ljallangan qurilmalarni belgilashda, karta egalari ushbu qurilmalarning joylashgan joyi to'g'risida xabardor qilishda, reklama mahsulotlarini ishlab chiqarishda foydalanishda foydalanadigan grafik belgi, rasm, emblema yoki belgi.

To'lov tizimining operatori (tizim operatori, operator)

Milliy banklararo protsessing markazi' MCHJ (Milliy banklararo protsessing markazi), u Tizim Qoidalarini belgilaydi va ularga rioya qilinishini nazorat qiladi, Tizimning ishlashini va ishtirokchilar va ularning Mijozlarining pul o'tkazmalari xizmatlaridan, shu jumladan, elektron vositalardan foydalanishini ta'minlaydi. To'lov ositasi, elektron xabar almashish, shuningdek, Qoidalarga muvofiq Tizim sub'ektlarining axborot-kommunikatsion aloqasi bilan bog'liq boshqa harakatlarni amalga oshiradi.

Operatsiya

Karta egasi tashabbusi bilan amalga oshirilgan aksiya, (a) natijada Kartadan foydalangan holda pul o'tkazish - moliyaviy operatsiya (moliyaviy talab);

(b) pul o'tkazmasi bilan bog'liq bo'lmagan (balans so'rovi, PIN-kodni o'zgartirish va hk) - moliyaviy bo'lmagan operatsiya (moliyaviy bo'lmagan talab).

Karta PIN kodi (PIN, PIN)

Karta egasi tomonidan Bitimni amalga oshirish paytida foydalanadigan, uning yordamida karta egasi tasdiqlangan kartaning shaxsiy identifikatsiya raqami (maxfiy kod).

Oldindan ruxsat berish

Kartochka egasi hisobidagi mablag 'yetarililigini tekshirish yoki karta egasi hisobvaraqasida kerakli miqdordagi mablag'ni tovarlar (ishlar, xizmatlar) uchun to'lovni kafolati sifatida zaxiralash uchun mo'ljallangan aniq vaqtda amalga oshiriladigan avtorizatsiya. Bu mablag'ni o'tkazish uchun asos emas.

CVV2

Uch xonali kartani tasdiqlash kodi. U karta egasining imzosi uchun chiziqqa qo'llanilishi mumkin. U Kartani taqdim etmasdan operatsiyalar davomida himoya elementi sifatida ishlatiladi.

Hisob-kitob markazi

Tizim ichidagi o'zaro hisob-kitoblarni amalga oshirish uchun Ishtirokchining hisobvaraçasiga mablag 'yechish va hisob-kitob qilish orqali Ishtirokchilar ko'rsatmalarining bajarilishini ta'minlaydigan Banklararo Universal Tarmoqlarning Axborot Tizimi (BUTAT).

Qurilma tarmog'i

Kartalar / Karta ma'lumotlari yordamida operatsiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan POS terminallar, bankomatlar va boshqa qurilmalar to'plami.

Tizimning me'yoriy hujjatlari

Tizimning ishlashi uchun zarur bo'lgan shartlarni belgilaydigan qoidalar, qo'llanmalar va Tizimning boshqa hujjatlari.

Tizim subyektlari

Operator, ishtirokchilar, hisob-kitob markazi va to'lov tashkilotlari.

Ishtirokchi hisobi (hisob)

Ishtirokchining boshqa ishtirokchilar va / yoki boshqa tizim tashkilotlari bilan hisob-kitoblarni amalga oshirish uchun hisob-kitob markazidagi vakillik hisobvaraçası

BIR jadvali

Operatsiya davomida Avtorizatsiya talablarining yo'nalishini niqlaydigan Operator tomonida shakllantirilgan BIRlar ro'yxati.

Tariflar tizimi (Tariflar)

Tizim Ishtirokchisining Tizimdagi faoliyati doirasida Tizim Ishtirokchisiga ko'rsatiladigan xizmatlar chu to'lovlarni undirish tartibi.

Terminal, POS-terminal

Ishtirokchining yoki SXXning vakolatli xodimlari ishtirokida Ishtirokchining yoki SXX ing tarkibiy bo'linmasida kartalar yordamida operatsiyalarni bajarish, shuningdek tegishli operatsiyalarni tasdiqlovchi hujjatlarni rasmiylashtirish uchun mo'ljallangan qurilma.

Savdo va xizmat ko'rsatish kompaniyasi, SXKK

Karta egalariga sotilgan tovarlar (ishlar, xizmatlar) uchun to'lovlarni amalga oshirishda elektron to'lov vositasi sifatida Tizim kartalaridan foydalanish maqsadida Xaridor bilan shartnoma munosabatlarini o'rnatgan savdo (ish, xizmat).

Ishtirokchi

Operator bilan Tizimda ishtirok etish to'g'risida shartnoma tuzgan va Qoidalarga qo'shilgan bank.

Ekvayer	Ekvayringni amalga oshiradigan ishtirokchi
Ekvayring	Ishtirokchilar tomonidan Operatsiyalarni amalga oshirishni va SXX bilan hisob-kitoblarni amalga oshirishni ta'minlash (Karta rekvizitlari) va / yoki karta egalariqa naqd pul berish orqali amalga oshirilgan operatsiyalar bo'yicha, shuningdek ushbu Qoidalarga muvofiq boshqa operatsiyalar.
Emissiya	Karta egalari tomonidan amalga oshiriladigan operatsiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan kartalarni chiqarishdagi ishtirokchining faoliyati.
Emitent	Emissiani amalga oshiradigan ishtirokchi

1.1. Tizim qoidalarini o'zgartirish tartibi

Operator quyidagi tartibda Qoidalarga o'zgartirish kiritish huquqiga ega.

Operator Ishtirokchilarga Qoidalarga taklif etilayotgan o'zgartirishlar bilan tanishish va o'z fikrlarini Operatorning rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan kundan boshlab bir oy ichida Operatorga yuborish imkoniyatiga ega.

Operator Qatnashchilarni Qoidalarga tegishli tarzda tasdiqlangan barcha o'zgartirishlar to'g'risida Operatorning rasmiy veb-saytiga tegishli xabarni yuborish orqali xabardor qiladi. Shu bilan birga, Operator tomonidan tasdiqlangan Qoidalarga kiritilgan tuzatishlarni kuchga kiritish muddati joylashtirilgan kundan boshlab bir oydan kam bo'lmasligi kerak.

Operator bir tomonlama tartibda Tizimning Normativ hujjatlariga o'zgartirishlar kiritish huquqiga ega. Operator Tizimning Normativ hujjatlariga kiritilgan o'zgartirishlar to'g'risida Ishtirokchilarni Tizimning Axborot resursida tegishli xabarni joylashtirish orqali xabardor qiladi.

Operator Ishtirokchilarni xabardor qilishning boshqa mavjud vositalaridan foydalanish huquqini o'zida saqlab qoladi.

2. Savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari, logotiplar va ulardan foydalanish qoidalari

Operator Tizimning savdo belgilari va xizmat ko'rsatish belgilarining egasi bo'lib, Kartalarni individuallashtirishga mo'ljallangan va Xizmatlar / ishlar tizimi tomonidan ta'minlanadi. Operator kartalarning dizayn talablarini va tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplaridan foydalanishning standart talablarini, tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplarining yaxlitligini, xavfsizligini va himoyasini ta'minlash, mahsulot va xizmatlarni / tizimni tanib olish va tan olishni ta'minlash uchun tizimni ishlab chiqarishni belgilaydi. Tizim O'zbekiston Respublikasi hududida ham, undan tashqarida ham ishlaydi.

Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplarining tavsifi, shuningdek ularni joylashtirish tartibi va foydalanish shartlari Operator tomonidan belgilanadi.

Ishtirokchilar:

- savdo belgilarini, xizmat ko'rsatish belgilarini va tizim logotiplarini chiqarilgan kartochkalarga joylashtirishlari;
- Karta egalari kartochkadan foydalangan holda operatsiyalarni amalga oshirish imkoniyati to'g'risida xabardor qilish maqsadida savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplari kartalar yordamida bitimlar tuzish uchun mo'ljallangan barcha qurilmalarda, shuningdek karta egalari xizmat ko'rsatadigan joylarda joylashtirilishini ta'minlash;
- Operator tomonidan tizim tomonidan yaratilgan yoki (yoki uning nomidan) Tizimning nomini eslatuvchi yoki eslatadigan va / yoki savdo belgilaridan va / yoki xizmat belgilaridan va / yoki tizim logotiplaridan foydalangan holda yaratilgan barcha materiallarni tasdiqlash uchun Operatorga taqdim etish;

Tizimda qatnashish to'xtatilgan taqdirda savdo belgilarini, xizmat ko'rsatish belgilarini va tizim logotiplarini ishlatish yoki joylashtirishni darhol to'xtatish.

Ishtirokchilar faqat Operatorning yozma roziligi bilan:

•

- boshqa to'lov tizimlarida ishtirok etish uchun ular tomonidan chiqarilgan kartalarga joylashtiriladigan savdo belgilaridan, xizmat ko'rsatish belgilaridan va tizim logotiplaridan foydalaning;
- Kartalarda savdo belgilari va boshqa to'lov tizimlarining xizmat ko'rsatish belgilarini joylashtiring;
- Kartalarda savdo belgilarini va uchinchi shaxslarning xizmat ko'rsatish belgilarini (aviakompaniyalar, chakana savdo tarmoqlari va boshqalar) joylashtiring.

Kartalarda uchinchi shaxslarning savdo belgilarini (xizmat ko'rsatish belgilarini) (aviakompaniyalar, chakana savdo tarmoqlari va boshqalar) joylashtirish faqat ushbu savdo belgilarining egalarning roziligi / ruxsati bilan amalga oshiriladi. Operator Ishtirokchidan Ishtirokchining kartalarida joylashtirilgan savdo belgilarining mualliflik huquqi egalarning roziligini / ruxsatnomasini talab qilishga haqlidir va Ishtirokchi ularni Operator so'rovida ko'rsatilgan tartibda va muddatlarda taqdim etishga majburdir. Ishtirokchi taqdim etilgan ma'lumotlar va hujjatlarning to'g'riligi uchun javobgardir.

Boshqa hollarda, savdo belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplaridan faqat Operatorning yozma roziligi bilan foydalanish mumkin va taqiqlarning yo'qligi rozilik (ruxsat) deb hisoblanmaydi.

Qoidalarga qo'shilib, Ishtirokchi Operatorga Ishtirokchining nomi, savdo markalari va xizmat ko'rsatish belgilaridan Tizimning tovarlarini, ishlarini, xizmatlarini reklama qilish va reklama qilish uchun haq olinmasdan va Tizimda ishtirok etishning butun muddati davomida, lekin huquqlarning amal qilish muddatidan oshmaydigan foydalanish huquqini beradi.

Ko'rsatilgan intellektual mulk ishtirokchisi.

Agar Operator tomonidan bunday foydalanish natijasida uchinchi shaxslarning huquqlari buzilgan bo'lsa, Ishtirokchi Operatorni bunday huquqbuzarliklar bilan bog'liq barcha oqibatlardan, shu jumladan huquqlari buzilgan uchinchi shaxslarga etkazilgan zarardan himoya qilishga majbur bo'ladi.

Ishtirokchi intellektual faoliyatning har qanday natijalariga va unga tenglashtirilgan vositalarga uchinchi shaxslarning huquqlarini buzgan taqdirda, Ishtirokchi bunday qoidabuzarliklar uchun javobgar bo'ladi.

Ishtirokchi o'z hisobidan Operatorni bunday huquqbuzarliklar bilan bog'liq barcha oqibatlardan, shu jumladan huquqlari buzilgan uchinchi shaxslarga etkazilgan zarardan himoya qilishga majburdir.

3. Tizim ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar

3.1. Operatorning huquqlari va majburiyatlari

Operator quyidagilarga majburdir:

- Tizimning Qoidalari va Normativ hujjatlarini belgilash, Ishtirokchilar tomonidan ularning bajarilishini nazorat qilish va tashkil etish;

-
- Tizimning rivojlanish strategiyasini aniqlaydi va amalga oshiradi;
- Tizimda tavakkalchiliklarni boshqarish tizimini tashkil qiladi, tizimdagi xatarlarni baholaydi va O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tizimning uzluksiz ishlashini ta'minlaydi;
- Ishtirokchilarga to'lov infratuzilmasi bo'yicha xizmatlarning uzluksiz onlayn tarzda taqdim etilishini ta'minlash, shuningdek to'lov to'xtatilganligi to'g'risida To'lov infratuzilmasi xizmatlarining to'xtatilishi (to'xtatilishi) holatlari va sabablari to'g'risida Ishtirokchilarni xabardor qilish;
- Tizimning Normativ hujjatlariga muvofiq Ishtirokchilar bilan nizolarni sudgacha hal qilish imkoniyatini ta'minlash;
- Ishtirokchilarga ularga taqdim etilayotgan xizmatlardan teng va ochiq foydalanishlarini ta'minlash;
- Bank sirini saqlash, axborot xavfsizligini ta'minlash vositalari va usullari, shaxsiy ma'lumotlar va O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq majburiy muhofaza qilinadigan boshqa ma'lumotlar bilan himoya qilish;
- Qoidalarni, Tizimning Tariflarini Operatorning rasmiy veb-saytiga joylashtirish.

Operator quyidagi huquqlarga ega:

- Ushbu Qoidalarning 1.3-bandiga muvofiq Tizim Qoidalari va Normativ hujjatlariga o'zgartirishlar kiritish;
- Ushbu Qoidalarning 1.3-bandiga muvofiq Tizimning ishlash shartlarini o'zgartirish;
- Tizimda Ishtirokchilar faoliyati to'g'risida ma'lumot so'rash va o'z vaqtida taqdim etishni talab qilish;
- Tizim qatnashchilarining Qoidalarda belgilangan majburiyatlari doirasida, shu jumladan savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplaridan foydalangan holda ushbu Qoidalarga rioya qilishlarini nazorat qilish;
- Ushbu Qoidalarda va / yoki Tizim qatnashchilari bilan tuzilgan shartnomalarda nazarda tutilgan boshqa huquqlardan foydalanish.

3.2. Ishtirokchilarning huquqlari va majburiyatlari

•

Ishtirokchi Tizim ichida hisob-kitoblarni Hisob-kitob markazida ochilgan ishtirokchi hisobvaraqaasidan foydalangan holda amalga oshiradi.

Ishtirokchi:

- O'z faoliyatini Tizim Qoidalariga muvofiq amalga oshirishi;
- Tizim Qoidalari, O'zbekiston Respublikasi shartnomalari va qonunchiligi talablariga, shu jumladan, Tizimda xizmatlarni taqdim etish uchun Ishtirokchilar tomonidan jalb qilingan shaxslar tomonidan bajarilishini ta'minlash;
- Tizim ichida unga ko'rsatilgan xizmatlarga haq to'lash, boshqa ishtirokchilarga mukofot berish va Tizim Qoidalari va Tariflarida belgilangan tartibda Tizim Qoidalari va Tariflarida belgilangan boshqa to'lovlarni amalga oshirish;
- Karta operatsiyalarini amalga oshirishda Qoidalarning, Tizimning me'yoriy hujjatlarining, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va xalqaro xavfsizlik standartlarining (PCI DSS) talablariga muvofiq ma'lumotlarning saqlanishini ta'minlash;
- Ishtirokchilar kartalariga o'zlarining tarmoqlarida Qoidalarda, me'yoriy hujjatlar va tizim tariflarida belgilangan shartlarda xizmat ko'rsatishni amalga oshirish;
- kartalarni ishlab chiqarish va chiqarishda Qoidalarning va Tizimning me'yoriy hujjatlarida belgilangan talablarga muvofiqligini ta'minlash;
- Tizim qatnashchilari oldida Ishtirokchining kartalari va qurilmalaridan foydalangan holda bajarilgan operatsiyalardan kelib chiqadigan barcha majburiyatlar uchun javobgardir;
- Tizimda faoliyatni amalga oshirishda o'z vazifalarini bajarish uchun Ishtirokchi tomonidan jalb qilingan uchinchi shaxslarning harakatlari / harakatsizligi uchun to'liq javobgarlikni oladi;
- Nzolarni tekshirishda Operatorga yordam berish;
- Yuridik shakldagi o'zgarishlar, qayta tashkil etish, joylashgan joyi va pochta manzili o'zgarishi, bank rekvizitlari, shuningdek, Ishtirokchining Qoidalardan kelib chiqadigan o'z majburiyatlarini bajarishiga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan boshqa har qanday o'zgarishlar to'g'risida Operatorni o'z vaqtida xabardor qilish. Bankrot va bank litsenziyasidan mahrum qilish va boshqalar;
- Tizimni rivojlantirishga hissa qo'shish;

- Qoidalarda, tizimning me'yoriy hujjatlarida, tizim ishtirokchilari bilan tuzilgan shartnomalarda belgilangan boshqa majburiyatlarning bajarilishini ta'minlash.

Ishtirokchi quyidagi huquqlarga ega:

- Ishtirokchiga Operator tomonidan taqdim etilgan BIR-lar asosida savdo belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va o'z (individual) dizayn tizimining logotiplari bilan Kartalar berish;
- Tizimda qatnashish doirasida u tomonidan chiqarilgan barcha kartalar uchun Tizimning qurilmalari tarmog'ida, Qoidalarda, Normativ hujjatlarda va Tariflarda belgilangan sharoitlarda xizmatlardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lishi;
- Tizimning ishlashini yaxshilash, Tizimda yangi xizmatlarni joriy qilish va Tizimning boshqa masalalari bo'yicha takliflar kiritish;
- Tizim Qoidalarda, tizim ishtirokchilari bilan tuzilgan shartnomalarda va O'zbekiston Respublikasining qonunlarida nazarda tutilgan boshqa huquqlardan foydalanish.

4. Ishtirokchilar ro'yxatini yuritish tartibi

Operator Ishtirokchilar ro'yxatini yuritadi va Ishtirokchilar to'g'risidagi ma'lumotlarni Tizimning Axborot Resursiga joylashtiradi.

Ro'yxat har bir a'zo uchun quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi:

- Ishtirokchining ismi;
- Ishtirokchining joylashgan joyi (manzili);
- aloqa telefon raqami va Ishtirokchining rasmiy veb-saytining manzili.

5. Tizimga kirish va chiqish tartibi

5.1. Tizimga qo'shilish tartibi

Tashkilot Qoidalarga 'HUMO' to'lov tizimi doirasida qayta ishlash xizmatlarini taqdim etish to'g'risida Operator bilan shartnoma imzolash orqali qo'shiladi. Qoidalarga qo'shilish tashkilot tomonidan qoidalarni umuman istisno yoki cheklavlarsiz qabul qilishni anglatadi.

5.2. Tizimda qatnashishni to'xtatish va tugatish tartibi

Tizimda qatnashishni to'xtatish va to'xtatib turish quyidagi sabablarga ko'ra mumkin:

- Ishtirokchining tashabbusi bilan;
- Operator tashabbusi bilan;
- Tomonlarning kelishuviga binoan;
- O'zbekiston Respublikasi Qoidalarida va qonun hujjatlarida nazarda tutilgan boshqa hollarda.

Ishtirokchining tashabbusi bilan Tizimda qatnashishni to'xtatish.

Ishtirokchi bir tomonlama tartibda Tizimda qatnashishni to'xtatish to'g'risida qaror qabul qilishi mumkin.

Agar shunday qaror qabul qilingan bo'lsa, Ishtirokchi Operatorga qatnashni tugatish to'g'risida ariza yuborishi shart.

Ishtirok etishni to'xtatish to'g'risidagi arizada Ishtirokchi kartalar tizimi va Ishtirokchilar qurilmalari tarmog'i doirasida amalga oshirilgan barcha operatsiyalarni tugatish majburiyatini olgan sanani ko'rsatishi kerak.

Operator tomonidan arizada ko'rsatilgan ishtirok etish to'xtatilgan kundan boshlab Tizimda ishtirok etishni to'xtatish to'g'risida ariza qabul qilingandan so'ng, Operator Ishtirokchining BIR-larini blokirovka qilish va Kartalar va A'zolarning qurilmalar tarmog'ida operatsiyalarni qayta ishlashni to'xtatish bo'yicha choralarni ko'radi.

Ishtirokchi ishtirok etishni tugatish sanasiga qadar:

- Tizimda Ishtirokchi sifatida qatnashish davrida Ishtirokchining barcha Tizim Ishtirokchilari oldidagi barcha moliyaviy va boshqa majburiyatlarini bajarish;
- Qoidalarga muvofiq barcha maxfiy ma'lumotlarni Operatorga etkazadi;
- Ishtirokchi tomonidan operatsiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan barcha bankomatlar, o'ziga o'zi xizmat ko'rsatish terminallari, POS terminallari va Ishtirokchilar tomonidan ishlatiladigan boshqa qurilmalardan savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplari yozilgan stikerlar va axborot materiallarini, shuningdek operatsiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan Ishtirokchi tomonidan ishlatiladigan boshqa qurilmalardan, shuningdek kartalarni egalariga ushbu qurilmalarning joylashuvi to'g'risida xabardor qilish uchun mo'ljallangan belgilarni qatnashish to'xtatilgan kundan keyingi 10 (o'n) ish kunidan kechiktirmay olib tashlash.

•

Tizimda ishtirok etish, agar tizim a'zolarining barcha Tizim qatnashchilari oldida moliyaviy majburiyatlari bo'lmasa, Kartochkalardan foydalangan holda yoki Ishtirokchining qurilmasi tarmog'ida oxirgi operatsiyani amalga oshirgan sanadan 90 (to'qson) kalendar kun oldin to'liq bekor qilinadi.

Majburiyatlarni bajarishning yuqorida ko'rsatilgan muddati tugaganidan so'ng, Operator hisob-kitob markaziga ushbu ishtirokchi Tizimda qatnashishni to'xtatishi va moliyaviy majburiyatlarning yo'qligi to'g'risida yozma ravishda xabar beradi.

Hisob-kitob markazi o'z ichki qoidalariga muvofiq tegishli tartiblarni amalga oshiradi.

Tizimda ishtirok etishning to'xtatilishi Ishtirokchini uning Tizimdagi faoliyati bilan bog'liq majburiyatlardan ozod qilmaydi.

Operator tashabbusi bilan qatnashishni to'xtatib qo'yish va tugatish.

Ishtirokchi Tizim Qoidalari talablarini buzgan hollarda, shuningdek Ishtirokchi o'zining Ishtirokchi sifatida o'z majburiyatlarini bajara olmasa, shu bilan birga, shu bilan cheklanmagan hollarda, Operator tomonidan qatnashish to'xtatilishi mumkin:

- Ishtirokchi Tizim qatnashchilari oldidagi majburiyatlarini bajarmaganligi yoki lozim darajada bajarmaganligi;
- Tizimning ishchanlik obro'siga zarar etkazish;
- Amaliyot bo'yicha hisob-kitoblarni amalga oshirish uchun Hisob-kitob Markazida a'zoning Hisobiga qo'yilgan talablarni, shu jumladan Hisobdagi pul mablag'larini tortib olish tufayli, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq hisobvaraqa bo'yicha operatsiyalarni to'xtatib qo'yishning iloji bo'lmaganda;
- Ishtirokchi jinoyatlardan olingan daromadlarni legallashtirishga va terrorizmni moliyalashtirishga qarshi kurashish bo'yicha barcha zarur choralarni ko'rmaganligi;
- Tizimning uzluksiz ishlashida Ishtirokchi tomonidan buzilish xavfi tug'diradigan salbiy omillarni aniqlash;
- Tizimda axborot xavfsizligini ta'minlashga Tizimning ishlashi xavfsizligiga ta'sir etuvchi talablarning buzilishi aniqlanganda;
- Ishtirokchi ketma-ket 6 (olti) kalendar oy davomida hech qanday operatsiyalarga ega emas.

Agar Operator Tizimda ishtirok etishni to'xtatib qo'yish to'g'risida qaror qabul qilsa, Operator Ishtirokchiga Tizimda ishtirokini to'xtatib qo'yish to'g'risida qaror qabul qilishiga sabab bo'lgan qoidabuzarlikni ko'rsatgan holda Tizimda ishtirokini to'xtatib turish to'g'risida bildirishnoma yuboradi, bu shuningdek buzilish bartaraf etilishi kerak bo'lgan vaqtni belgilaydi.

Ishtirokchining Tizimdagi faoliyati, xabarnomada Operator tomonidan ko'rsatilgan qoidabuzarliklarni bartaraf etish sharti bilan qayta tiklanadi.

Agar buzilish belgilangan muddatda hal etilmasa, Operator Ishtirokchining Tizimda ishtirokini tugatish tartibini boshlash huquqiga ega.

Ishtirok etishni to'xtatish to'g'risida qaror qabul qilingandan so'ng, Operator Ishtirokchiga uning ishtirokini tugatish asoslari va sanasi ko'rsatilgan xabar yuboradi.

Operator Ishtirokchining BIR-larini blokirovka qilish va Operatsiyalar markazi tomonidan kartalar va a'zolarining qurilmalari tarmog'ida ishlashni tugatish choralarini ko'radi.

Operator Tizimda qatnashishni tugatish to'g'risida xabar yuborgan kundan boshlab Tizimda ishtirok etish to'xtatilgan kungacha Ishtirokchi quyidagilarga majburdir:

- Tizimda Ishtirokchi sifatida qatnashish davrida Ishtirokchining barcha Tizim Ishtirokchilari oldidagi barcha moliyaviy va boshqa majburiyatlarini bajarish;
- Qoidalarga muvofiq barcha maxfiy ma'lumotlarni Operatorga etkazadi;
- Savdo belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplari bilan stikerlar va axborot materiallarini barcha bankomatlar, O'z-o'ziga xizmat ko'rsatish terminallari, POS terminallari va Ishtirokchilar tomonidan tranzaktsiyalarni amalga oshirish uchun ishlatiladigan boshqa qurilmalardan, shuningdek karta egalariga ushbu qurilmalarning joylashuvi to'g'risida ma'lumot berish uchun mo'ljallangan belgilarni olib tashlash. Ishtirokchi qatnashishni tugatish to'g'risida xabar olgan kundan boshlab 10 (o'n) ish kunidan kechiktirmay.

Tizimda ishtirok etish, agar tizimda barcha tizim qatnashchilari oldida moliyaviy majburiyatlar bo'lmasa, Kartochkalar yoki Ishtirokchilarning qurilmalari tarmog'ida oxirgi operatsiya o'tkazilgan sanadan boshlab 90 (to'qson) kalendar kunidan oldin to'xtatiladi.

Majburiyatlarni bajarish uchun yuqorida ko'rsatilgan muddat tugaganidan keyin Operator hisob-kitob markaziga ushbu Ishtirokchining tizimida ishtirok etishni to'xtatish va moliyaviy majburiyatlarning yo'qligi to'g'risida yozma ravishda xabar beradi;

Tizimda ishtirok etishning to'xtatilishi Ishtirokchini uning Tizimdagi faoliyati bilan bog'liq majburiyatlardan ozod qilmaydi.

Tizimda qatnashishni bekor qilish uchun so'zsiz shartlar:

- Ishtirokchidan bank litsenziyasi bekor qilinganda;
- Ishtirokchini bankrot (to'lovga qodir emas) deb topish;

Tomonlarning kelishuviga binoan qatnashishni to'xtatish va tugatish

Tomonlar Shartnomaga Ishtirokchining Tizimda ishtirokini to'xtatib qo'yish yoki tugatish sanasini ko'rsatadigan qo'shimchani imzolashlari mumkin, shundan so'ng Ishtirokchi Kartalar tizimi va Ishtirokchilarning qurilmalar tarmog'i bo'yicha amalga oshirilgan barcha operatsiyalarni bekor qilishi shart.

Ishtirokchi ishtirok etishni tugatish sanasiga qadar:

- Tizimda Ishtirokchi sifatida qatnashish davrida Ishtirokchining barcha Tizim Ishtirokchilari oldidagi barcha moliyaviy va boshqa majburiyatlarini bajarish;
Qoidalarga muvofiq barcha maxfiy ma'lumotlarni Operatorga etkazadi;
- Ishtirokchi tomonidan operatsiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan barcha bankomatlar, o'ziga o'zi xizmat ko'rsatish terminallari, POS terminallari va Ishtirokchilar tomonidan ishlatiladigan boshqa qurilmalardan savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplari yozilgan stikerlar va axborot materiallarini, shuningdek operatsiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan Ishtirokchi tomonidan ishlatiladigan boshqa qurilmalardan, shuningdek kartalarni egalari uchun ushbu qurilmalarning joylashuvi to'g'risida xabardor qilish uchun mo'ljallangan belgilarni olib tashlash; qatnashish to'xtatilgan kundan keyingi 10 (o'n) ish kunidan kechiktirmay.

Tizimda ishtirok etish, agar tizim a'zolarining barcha Tizim qatnashchilari oldida moliyaviy majburiyatlari bo'lmasa, Kartochkalardan foydalangan holda yoki A'zoning qurilmasi tarmog'ida oxirgi operatsiyani amalga oshirgan sanadan 90 (to'qson) kalendar kun oldin to'liq bekor qilinadi.

Majburiyatlarni bajarish uchun yuqorida ko'rsatilgan muddat tugaganidan keyin Operator hisob-kitob markazini tomonlarning kelishuviga binoan ushbu a'zo Tizimda qatnashishni to'xtatish va moliyaviy majburiyatlarning yo'qligi to'g'risida yozma ravishda xabardor qiladi. Hisob-kitob markazi o'z ichki qoidalariga muvofiq tegishli tartiblarni amalga oshiradi.

Tizimda ishtirok etishning to'xtatilishi Ishtirokchini uning Tizimdagi faoliyati bilan bog'liq majburiyatlardan ozod qilmaydi.

6. Emissiya faoliyati

6.1. Emitentning huquq va majburiyatlari

Tizimda Emitent quyidagi funktsiyalarni bajaradi:

- Tizim Qoidalari va Normativ hujjatlarida belgilangan talablarga muvofiq savdo markalari, xizmat ko'rsatish belgilari va tizim logotiplari bilan kartochkalarni chiqaradi;

- Operatoridan olingan karta egalari bilan tuzilgan operatsiyalar bo'yicha mijozlar bilan hisob-kitoblarni amalga oshiradi;
- Qabul qiluvchilar qurilmalari tarmog'ida Emitent kartochkalari yordamida bitimlar bo'yicha ekvayderlar bilan hisob-kitoblarni amalga oshiradi;
- Kartani chiqarish jarayonlarining xavfsizligini ta'minlaydi;
- Emitent kartochkalaridan foydalanish qoidalarini ishlab chiqadi, Karta egalari yo'qotgan (yoki buzgan) yoki ruxsatsiz ishlatganda qoplanish miqdorini belgilaydi;
- Qabul qiluvchilar qurilmalari tarmog'ida Emitent kartalari yordamida tuzilgan bitimlar bo'yicha nizolarni hal qilishda qatnashadi.

Emitent majburiyatlarni bajaradi:

- o'z faoliyatini Tizim Qoidalari va normativ hujjatlarining talablariga muvofiq amalga oshirish;
- kartalar berish uchun Ishtirokchiga Ishtirokchi tomonidan berilgan BIR-lardan foydalanish;
- Tizimning Normativ hujjatlarida belgilangan tartibda Kartalar dizaynini Operator bilan kelishish;
- Tizim tomonidan Kartalarni saqlash, tashish va yo'q qilish uchun xavfsizlik talablariga rioya qilish;
- o'z shtatlarida Karta xavfsizligining barcha jihatlari uchun bevosita javobgar bo'lgan malakali ka Kartalardan drlarga ega bo'lishi, shuningdek quyidagilarga majbur:
 - o Kartochkalardan noqonuniy foydalanish holatlarini aniqlash maqsadida operatsiyalarni nazorat qilish;;
 - o kartalarni chiqarish bilan bog'liq ishlab chiqarish, shaxsiylashtirish, kodlash, bosib chiqarish va boshqa protseduralarni rejalashtirish va boshqarish.
 - o noqonuniy foydalanish holatlarini tergov qilish
- Agar Qabul qiluvchi Tizim Qoidalari va Normativ hujjatlar talablariga javob bersa, Sug'urtalovchiga Emitentning kartochkalari bilan bitimlar bo'yicha tasdiqlangan Avtorizatsiya miqdorida kompensatsiya to'lovlarini taqdim etadi;
- Operatorning so'roviga binoan Qurilma tarmog'ida amalga oshirilgan operatsiyalar to'g'risida Emitent kartochkalari yordamida statistik ma'lumotlarni taqdim etish;

- Karta egalariga Tizimda Kartalarga xizmat ko'rsatish qoidalari to'g'risida to'liq ma'lumot berish, Emitent kartalaridan foydalanish qoidalari bo'yicha maslahat berish;
- Kartochkalar egalaridan kartochkalardan foydalanishda yordam berish uchun sutka davomida xizmat ko'rsatishni tashkillashtirish;
- Karta egalarining tizim tarmog'ida operatsiyalarni amalga oshirish paytida yuzaga kelgan muammolarni hal qilishda yordam berish;
- Agar sizda o'zingizning apparat-dasturiy kompleksingiz bo'lsa:
 - o Operatorga o'zining dasturiy-dasturiy majmuasining to'xtatib turilishidan 5 (besh) ish kuni oldin 1 soatdan ko'proq vaqt kutilganligi to'g'risida xabardor qilishi;
 - o PCI DSS xavfsizlik standartlariga muvofiq.

Emitent quyidagi huquqlarga ega:

- Savdo belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va Operator tomonidan Emitentga BIR tomonidan berilgan o'ziga xos dizayndagi tizim logotiplari bilan Kartalar chiqarish;
- Qurilmalar tarmog'ida kartalar yordamida amalga oshirilgan operatsiyalar bo'yicha bilan moliyaviy munosabatlarni mustaqil ravishda aniqlash;
- Tizimning Qoidalari va Normativ hujjatlarida belgilangan funktsional majburiyatlari va majburiyatlarini bajarish uchun begona tashkilotlarni jalb qilish. Tizim qatnashchilari oldida ushbu tashkilotlar faoliyati uchun javobgarlik Emitentga yuklatiladi.

6.2. BIR-larni berish tartibi

Operator BIR-ni Ishtirokchiga u Qoidalarga qo'shilgandan keyingina tayinlashi mumkin. BIR noyobdir va boshqa ishtirokchilar tomonidan foydalanilmaydi.

Ishtirokchi Operator tomonidan unga berilgan BIR-dan foydalanish huquqini boshqa kredit tashkilotlariga o'tkazishga haqli emas.

Kartaning har bir turi (karta mahsuloti) uchun alohida BIR ishlatilishi kerak. Bitta BIRda har xil turdagi karta mahsulotlarini birlashtirishga yo'l qo'yilmaydi.

Qo'shimcha BIR olish uchun Ishtirokchi tasdiqlangan shaklda tegishli arizani Operatorga yuborishi kerak.

Ishtirokchi tasdiqlangan shaklda tegishli arizani yuborib, qo'shimcha BIRdan foydalanishni rad qilishi mumkin. Operator, bunday xabarnomani olgan kundan keyingi ish kunidan kechiktirmay, BIR-ni blokirovka qilish choralarini ko'rishi kerak. Ishtirokchiga BIRni tayinlash bo'yicha Operator komissiyasi qaytarilmaydi.

6.3. Emitentning Mijoz bilan tuzgan shartnomasiga qo'yiladigan talablar

Emitentning Mijoz bilan tuzgan shartnomasi Emitent va uning mijozni o'rtasida Kartani mijozga taqdim etish munosabati va ulardan foydalanish qoidalari bilan bog'liqligini belgilaydi.

Emitentning Mijoz bilan tuzgan shartnomasida quyidagi qoidalar bo'lishi kerak:

- Kartochkalarni ishlatishda xavfsizlik talablari, shu jumladan Karta va PIN-kodni uchinchi shaxslar tomonidan foydalanish uchun berilishi mumkin emasligi;
- kartadan har qanday noqonuniy maqsadlarda, shu jumladan O'zbekiston Respublikasi qonunlarida taqiqlangan tovarlarni (ishlarni, xizmatlarni) sotib olishda foydalanmaslik kerak;
- Kartadan foydalangan holda amalga oshirilgan operatsiyalarni to'lash uchun mijozning Emitent oldida javobgarligi;
- Karta egasi tomonidan unga ma'lum bo'lgan Kartadan ruxsatsiz foydalanish holatlari to'g'risida, shuningdek Karta yo'qolganligi to'g'risida xabardor qilish tartibi va shartlariga qo'yiladigan talablar;
- Mijozdan emitentning mukofotini olish miqdori va tartibi;
- Operatsiyalar bo'yicha da'vo arizalarini berish usullari va ularni ko'rib chiqish tartibi.

Operator Emitentning mijozlari bilan tuzilgan shartnomalar shartlarini Emitent tomonidan noto'g'ri bajarilganligi uchun Emitentning mijozlarini ko'rib chiqmaydi, ammo bunday da'volarning mavjudligi Tizimning Qoidalari va me'yoriy hujjatlar talablariga muvofiqligi bo'yicha Ishtirokchini o'rganishni boshlashga olib kelishi mumkin.

7. Ekvayring faoliyati

7.1. Ekvayerning huquq va majburiyatlari

Ekvayer Tizimda quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Kartalar yordamida operatsiyalarni bajarish uchun mo'ljallangan qurilmalar tarmog'iga xizmat ko'rsatadi va ularni boshqaradi;

- Qabul qiluvchining qurilmalar tarmog'idagi Qoidalarda ko'rsatilgan operatsiyalarni amalga oshiradi;
- Ekvayer qurilma tarmog'ida bajarilgan operatsiyalar bo'yicha nizolarni hal qilishda qatnashadi; qurilmalar tarmog'ining xavfsiz ishlashini ta'minlaydi.

Ekvayer quidagilarga majbur:

- Tizimda ishtirok etish doirasida o'z faoliyatini Tizimning Qoidalari va Normativ hujjatlarining talablariga muvofiq amalga oshirish;
- Ishtirokchilar kartalarining qurilmalar tarmog'ida uzluksiz, teng darajada xizmat ko'rsatilishini ta'minlash;
- Kartalarga xizmat ko'rsatish uchun Operator bilan kelishilgan qurilmalar va uskunalardan foydalanish.
- Qoidalarga, Tizimning me'yoriy hujjatlariga va O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq, Ekvayer qurilmalari tarmog'ida karta operatsiyalari xavfsizligini va xavfsizligini ta'minlash;
- Savdo belgilarini, xizmat ko'rsatish belgilarini va tizim logotiplarini kartalardan foydalangan holda bitimlar tuzish uchun mo'ljallangan qurilmalarga, shuningdek mijozlardan kartalar yordamida tranzaksiyalarni amalga oshirish uchun mo'ljallangan qurilmalarning joylashuvi to'g'risida xabardor qilish uchun mo'ljallangan belgilarga qo'llang;
- Ishtirokchilarning Kartochka egalariga Kartochkalarni sotib oluvchi qurilmalar tarmog'ida xizmat ko'rsatish shartlari to'g'risida to'liq ma'lumot, shu qatorda, agar mavjud bo'lsa, karta egasi tomonidan ma'lum operatsiyalar uchun olinadigan qo'shimcha komissiya miqdori to'g'risida ma'lumot berish;
- Hisob-kitob markazida Hisobvaraqa pul mablag'lari qoldig'ini 'Tizim ishtirokchilari' tomonidan 'Ekvayer' tarmog'ida amalga oshirilgan operatsiyalarda hisob-kitob qilish uchun etarli miqdorda saqlash;
- Operatorning so'roviga binoan, Operator tomonidan belgilangan vaqtda Ishtirokchilar kartalari yordamida Qabul qiluvchilarning qurilmalari tarmog'ida bajarilgan ishlar to'g'risida statistik ma'lumotni taqdim etish;
- Har bir SXX bilan shartnoma tuzilgan holda SXXni jalb qilish;
- O'z qurilmalari Tarmoqining ishlashini ta'minlash va shartnomada SXXning qurilmalarning ishlashini ta'minlash majburiyatlarini ta'minlash;
- SXX-ni Karta xizmatiga ulashda, SXX toifasi kodini, SXX faoliyati tasnifiga muvofiq aniq belgilab qo'ying va Mualliflik so'rovlari va tozalash xabarlarida SXX ko'rsatilishini ta'minlang;

- O'z xodimlarida SXXdagi shubhali va firibgarlik faoliyatini o'z vaqtida va samarali aniqlay oladigan, xavflarni boshqarish va xavfsizlik bo'yicha mutaxassislarining etarli soniga ega bo'lishi;
- Nazorat va oldini olish maqsadida SXX faoliyatini kuzatib borish;
 - o SXX Ekvayer tomonidan taqdim etilgan yoki Ekvayer bilan foydalanishga rozi bo'lgan Kartaga xizmat ko'rsatish vositalaridan noto'g'ri foydalanish;
 - o Savdo sotuvchisi tomonidan taqdim etilgan yoki firibgarlik faoliyatini amalga oshirish uchun Xaridor bilan foydalanishga rozi bo'lgan Kartaga xizmat ko'rsatish vositalaridan foydalanish;
 - o soxta kartalar (ish, xizmat) uchun to'lov vositasi sifatida qabul qilish.
- Agar sizda o'zingizning dasturiy-texnik majmuangiz ishlov berishga ulangan bo'lsa:
 - o Operatsiyalar bo'yicha ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va saqlash uchun apparat va dasturiy ta'minot tizimining tunu-kun ishlashini ta'minlash;
 - o Tizim tomonidan xarid qilinadigan apparat-dasturiy kompleksga, shuningdek kartalarga xizmat ko'rsatish uchun ishlatiladigan asbob va uskunalarga tayyorlik darajasini ta'minlaydi; PCI DSS xavfsizlik standartlariga muvofiq;
 - o Operatorga operatsiyalar to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plashni, qayta ishlashni va saqlashni ta'minlovchi 1 soatdan ko'proq vaqt davomida to'xtatib qo'yilishdan 3 (uch) ish kuni oldin Operatorni xabardor qilish.
 - o Operator bilan kelishilgan holda va uning ishtirokida ishlab chiqilgan metodologiya va dasturga muvofiq apparat-dasturiy kompleksni sinovdan o'tkazishni ta'minlang.
- har chorakda elektron ko'rinishda Operatorga Karta egalariga xizmat ko'rsatishga mo'ljallangan qurilmalar tarmog'i to'g'risida ma'lumot taqdim eting.

Ekvayer quyidagi huquqlarga ega:

- Qoidalarda belgilangan funktsional majburiyatlari va majburiyatlarini bajarish uchun uchinchi tomonni jalb qilish. Tizim ishtirokchilari oldida ushbu tashkilotlar faoliyati uchun javobgarlik Akkreditatorga yuklatiladi.

7.2. Ekvayerning SXX bilan o'zaro aloqasi

Ekvayer o'zi xizmat ko'rsatadigan har bir SXX bilan alohida shartnoma tuzishi shart, bu esa SXX va kartalarni ishlatgan holda tovarlar (ishlar, xizmatlar) Ekvayer o'rtasidagi munosabatni belgilaydi.

Ekvayer Tizim Qoidalariga rioya qilinish, Kartaga xizmat ko'rsatish faoliyatini amalga oshirish va SXXga etkazilish uchun javobgardir.

Ekvayer SXXning manfaatlarini Kartalardan foydalangan holda SXX bilan amalga oshirilgan bitimlar bo'yicha nizolarni hal qilish jarayonlarida aks ettirishini ta'minlashi kerak.

Agar SXX faoliyati Tizim obro'siga zarar etkazishi mumkin bo'lsa, Ekvayer SXX bilan bitimlar bajarilishini to'xtatib turishi shart.

7.3. Kartaga xizmat ko'rsatish punktlarini loyihalashga qo'yiladigan talablar

Ekvayer savdo markasi, xizmat ko'rsatish belgisi va tizim logotipining rasmini joylashtirishi shart, Kassalarda xizmat ko'rsatish uchun Kartalarni qabul qilish imkoniyati to'g'risida karta egalarini Ekvayer va SXX tarkibiy bo'linmalarining kassalari va kirish eshiklarini qabul qilish imkoniyati to'g'risida vizual ravishda xabardor qilishlari shart, bunda Ekvayer bilan Kartochkalarda, bankomatlarda va Internetda xizmat ko'rsatish to'g'risida Karta egalariga xizmat ko'rsatishga mo'ljallangan saytlar va boshqa qurilmalar bo'yicha shartnoma tuzilgan.

Kartalarga xizmat ko'rsatish bo'yicha SXX bilan kelishuv bekor qilingan, shuningdek Ekvayerning maxsus qurilmalarida Kartalarga xizmat ko'rsatish bekor qilingan taqdirda, tizim logotipi yozilgan stikerlar 5 (besh) ish kunidan ko'p bo'lmagan vaqt ichida olib tashlanishi kerak.

8. Karta firibgarligi to'g'risida ma'lumot to'plash tizimi

Kartalar / Karta tafsilotlari bilan soxta bitimlarning oldini olish yoki ma'lumotlarni buzish uchun har bir a'zo Operatorga Kartalar bilan amalga oshirilgan barcha firibgar operatsiyalar to'g'risida xabardor qilishi shart.

Operator firibgarlik faoliyati to'g'risida ma'lumot berish uchun quyidagi talablarga ega:

- Emitent Operatorga soxta operatsiya to'g'risida xabar yuborishi shart, Emitent mijozdan operatsiyaga rozi emasligi to'g'risida 10 kunlik kalendar kunidan kechiktirmay;
- Ekvayer Operatorga Kompozitsiya to'g'risida ma'lumot olgan kundan boshlab 5 (besh) ish kunidan kechiktirmasdan Kassa qurilmalari tarmog'ida kartalarning buzilishi mumkinligi to'g'risida xabar yuborishi shart.

Ma'lumot va xabar formatlarini taqdim etish tartibi Operator tomonidan o'rnatiladi.

9. Axborot xavfsizligiga qo'yiladigan talablar

Tizimda kartalar yordamida operatsiyalarni amalga oshirishda ma'lumotlarning himoya qilinishini ta'minlash tartibini aniqlash majburiyati Operator va Ishtirokchilar o'rtasida taqsimlanadi.

Tizim ishtirokchilari Operatsiyalarni amalga oshirishda Qoidalarning, Tizimning me'yoriy hujjatlarining, qonun hujjatlarining talablariga muvofiq axborotni himoya qilishni ta'minlash, shuningdek PCI DSS xalqaro standarti talablariga muvofiqligini ta'minlash majburiyatini oladi.

Qoidalar axborotni himoya qilishni ta'minlashga qo'yiladigan umumiy talablarni o'z ichiga oladi.

Axborot xavfsizligi talablari quyidagi ma'lumotlarning (bundan keyin - himoyalangan ma'lumotlar) himoyasini ta'minlash uchun qo'llaniladi:

- Amalga oshirilgan Amaliyotlar to'g'risidagi ma'lumotlar, shu jumladan Ishtirokchilar ko'rsatmalarini bajarishga qabul qilinganligi to'g'risidagi bildirishnomalarda (tasdiqnomalarda), shuningdek Ishtirokchilar buyurtmalarini bajarishga oid bildirishnomalarda (tasdiqnomalarda) ma'lumotlar;
- Naqd pulsiz hisob-kitoblarning amaldagi shakli, mijozlar va ishtirokchilar buyurtmalari doirasida bajarilgan ma'lumotlar;
- mijozlarga pul mablag'larini tasarruf etish huquqini tasdiqlash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar, shu jumladan karta egalarining ma'lumotlari;
- Operatsiyalarni amalga oshirishda ishlatiladigan kriptografik ma'lumotlarni himoya qilish vositalarining asosiy ma'lumotlari;
- Tizim ishtirokchilari tomonidan ta'minlanadigan va operatsiyalarni amalga oshirish uchun foydalaniladigan avtomatlashtirilgan tizimlar, dasturiy ta'minot, kompyuter uskunalari, telekommunikatsiya uskunalarining ishlash parametrlarini aniqlaydigan konfiguratsiya to'g'risidagi ma'lumotlar;
- Axborotni himoya qilishning texnik vositalarining parametrlarini belgilaydigan konfiguratsiya to'g'risidagi ma'lumotlar;

- foydalanish paytida cheklangan ma'lumotlar, shu jumladan shaxsiy ma'lumotlar va O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq majburiy muhofaza qilinishi zarur bo'lgan boshqa ma'lumotlar.

Tizimning har bir ishtirokchisi qonun hujjatlariga, shu jumladan Markaziy bankning axborot xavfsizligi sohasidagi me'yoriy hujjatlariga, Qoidalarda belgilangan majburiyatlar (javobgarlik sohalari) doirasida Tizimning Qoidalari va Normativ hujjatlariga muvofiq axborotni himoya qilishni ta'minlash tartibini mustaqil ravishda belgilaydi..

Kartalar yordamida tranzaksiyalarni amalga oshirishda axborotni himoya qilish uchun maxsus talablar, shu jumladan ushbu talablarni ta'minlash usullari va usullari Tizim qatnashchilari o'zlarining ichki hujjatlarida qayd etilgan.

Axborot himoyasi Tizim ishtirokchilari tomonidan yo'naltirilgan huquqiy, tashkiliy va texnik tadbirlarni amalga oshirish orqali ta'minlanadi:

- Axborotni ruxsatsiz kirish, yo'q qilish, o'zgartirish, blokirovka qilish, nusxalash, berish va tarqatish, shuningdek, axborotga nisbatan boshqa noqonuniy harakatlardan himoya qilishni ta'minlash;
- ma'lumotlarning maxfiyligini ta'minlash.

Axborotni muhofaza qilish bo'yicha faoliyatni amalga oshirish uchun tizim ishtirokchilari shartnoma asosida maxfiy ma'lumotlarni texnik himoya qilish faoliyatini amalga oshirish huquqiga ega bo'lgan va / yoki maxfiy ma'lumotlarni himoya qilish vositalarini ishlab chiqish va ishlab chiqarish faoliyatini amalga oshirish huquqiga ega bo'lgan tashkilotlarni jalb qilishi mumkin.

Tizim ishtirokchilari pul o'tkazmalarini amalga oshirish xizmatlarini ko'rsatishda ishtirok etuvchi uchinchi shaxslar tomonidan ular tomonidan amalga oshiriladigan operatsiyalar ro'yxati va avtomatlashtirilgan tizimlar, dasturiy ta'minot, kompyuter va telekommunikatsiya uskunalari ro'yxatini hisobga olgan holda axborot xavfsizligini ta'minlash talablariga muvofiqligini ta'minlaydilar.

9.1. Axborotni himoya qilish tizimining ishtirokchilariga qo'yiladigan talablar

Tizim qatnashchilari qonun hujjatlari, Tizim qoidalari va normativ hujjatlarining talablariga muvofiq kartalar yordamida operatsiyalarni amalga oshirishda, elektron xabarlar almashishda, tizimda o'zlarining faoliyati bilan bog'liq ma'lumotlarni saqlash va qayta ishlash paytida ma'lumotlarni himoya qilishlari shart.

Tizim ishtirokchilari himoyalangan axborotni qayta ishlash, uzatish va saqlashning texnologik jarayonining xavfsizligini, himoyalangan axborotni tayyorlash, qayta ishlash, uzatish va saqlashning barcha bosqichlarida axborotni himoya qilish uchun texnologik va tashkiliy chora-tadbirlarni, axborotni himoya qilish uchun dasturiy va dasturiy ta'minotni ta'minlashi kerak.

Axborot xavfsizligi talablari tizim ishtirokchilari tomonidan axborot infratuzilmasi ob'ektlarining hayot tsiklining barcha bosqichlarida amalga oshiriladi.

Tizim ishtirokchilari Tizimda o'zlarining faoliyati bilan bog'liq himoyalangan ma'lumotlarni qayta ishlash, uzatish va saqlash bilan shug'ullanadigan xodimlarga taqdim etishlari shart:

- xodimlarning ish majburiyatlari asosida huquq va rollarni belgilash;
- xodimlarning harakatlarini kuzatib borish va qayd etish;
- Xodimlarni identifikatsiya qilish, autentifikatsiya qilish, avtorizatsiya qilingan protseduralarni himoyalangan ma'lumotlarga kirish uchun amalga oshirish;
- bir shaxsning bir vaqtning o'zida axborot infratuzilmasi ob'ektlarini yaratish (modernizatsiya qilish), ulardan foydalanish va ularga xizmat ko'rsatish bilan bog'liq vazifalarni bajarishini taqiqlash;
- himoyalangan ma'lumotlarga kirish huquqini ruxsatsiz kengaytirishni taqiqlash;
- xodimlarga funktsional vazifalarini bajarish uchun zarur bo'lgan himoyalangan ma'lumotlarga kirish huquqlarini berish;
- xodimlarning axborot xavfsizligi sohasidagi bilimlarini oshirish, tashkiliy choralar va axborotni himoya qilishning texnik vositalarini qo'llash tartibi;
- vazifasini almashtirish yoki ishdan bo'shatish paytida xodimning kirish huquqini darhol bekor qilish.

Tizim ishtirokchilari o'z xodimlaridan foydalangan holda himoyalangan ma'lumotlarga ishlov beradigan infratuzilma ob'ektlariga kirishni ta'minlashlari shart:

- Ruxsatsiz kirishni oldini olish uchun mo'ljallangan tashkiliy choralar va himoya qilish vositalari;
- erkin foydalanishni boshqarish tizimlari;
- himoyalangan ma'lumotlarga kirishda barcha shaxslarni identifikatsiya qilish, autentifikatsiya qilish, avtorizatsiya qilish protseduralarini bajarish;
- himoyalangan ma'lumotlarga kirishda barcha shaxslarning harakatlarini qayd etish.

Operatsiyalarni amalga oshirish davomida Tizim ishtirokchilari:

- axborotni kriptografik himoya qilish vositalaridan;
- ma'lumotlardan ruxsatsiz foydalanishdan himoya qilish vositalari;
- virusga qarshi himoya vositalari;
- Xavfsizlik devori asboblari;
- Bostirib kirishni aniqlash tizimlari;
- Xavfsizlikni boshqarish (tahlil qilish) vositalari.

Tizim ishtirokchilari ma'lumotni kompyuter vositalarining (bundan keyin - zararli kod) normal ishlashini buzilishiga olib keladigan dastur kodlarining ta'siridan himoya qilish uchun:

- virusga qarshi dasturlardan foydalanish va agar ular imkon bo'lsa, kompyuter uskunalari, shu jumladan bankomatlar va to'lov terminallari yordamida avtomatik rejimda ishlash;
- zararli kod ta'siridan ma'lumotlarni himoya qilish uchun mijozlar uchun tavsiyalarni shakllantirish;
- turli xil ishlab chiqaruvchilarning viruslarga qarshi dasturlaridan foydalanish va operatsiyalarni amalga oshirish uchun ishlatiladigan shaxsiy elektron kompyuterlar va serverlarda, shuningdek, agar texnik imkoni bo'lsa, Operatsiyalarni amalga oshirishda ishtirok etuvchi xavfsizlik devorlaridagi alohida o'rnatish;
- Zararli kodlarning tavsifini va ularni zararsizlantirish usullarini o'z ichiga olgan antivirus dasturlari va antivirus ma'lumotlar bazalarini muntazam yangilab turish;
- kompyuter uskunalari, shu jumladan bankomatlar va to'lov terminallarida o'rnatilgan yoki o'zgartirilgan zararli dasturiy ta'minot kodi yo'qligini oldindan tekshirish;
- dasturiy ta'minotni o'rnatish yoki o'zgartirgandan so'ng amalga oshirilgan kompyuter uskunalari, shu jumladan bankomatlar va to'lov terminallarining zararli kodi yo'qligini tekshirish.

Zararli kod yoki zararli kod aniqlanganda, tizim ishtirokchilari:

- Zararli kodning tarqalishining oldini olish va zararli kod ta'sirining oqibatlarini bartaraf etish choralari ko'rilishini ta'minlash;

- agar kerak bo'lsa, zararli dasturiy ta'minot infeksiyasining oqibatlarini bartaraf etish davrida operatsiyalarni to'xtatish;
- Ishtirokchilar Operator va to'lov infratuzilmasi xizmatlari operatorlariga zararli kodni aniqlash yoki zararli kodni aniqlash bilan bog'liq bo'lgan voqea to'g'risida ma'lumot berishadi.

Operatsiyalarni amalga oshirish uchun Internetdan foydalanishda Tizim ishtirokchilari quyidagilarni ta'minlaydi:

- Internet orqali uzatiladigan himoyalangan ma'lumotlarning tarkibiga ruxsatsiz kirishni oldini olish uchun mo'ljallangan axborotni himoya qilish uchun tashkiliy choralar va / yoki axborotni himoya qilishning texnik vositalaridan foydalanish;
- Internet tarmog'idan foydalangan holda, infratuzilma ob'ektlarida himoyalangan ma'lumotlarga ruxsatsiz kirishning oldini olishga qaratilgan axborotni himoya qilish va / yoki axborotni himoya qilishning texnik vositalaridan foydalanish bo'yicha tashkiliy choralarni qo'llash;
- dasturiy ta'minotning zaifliklaridan foydalangan holda himoyalangan ma'lumotlarga ruxsatsiz kirishning oldini olish uchun mo'ljallangan axborotni himoya qilish va / yoki axborotni himoya qilishning texnik vositalaridan foydalanish bo'yicha tashkiliy choralarni qo'llash;
- Axborot infratuzilmasi ob'ekti operatsiyalarining o'z vaqtida bajarilmasligi, ishlamay qolishi yoki rad etilishi bilan bog'liq salbiy oqibatlarni minimallashtirish;
- axborot infratuzilmasi ob'ektlari joylashgan Internet va Internet o'rtasidagi salbiy tashqi ta'sirlardan himoya qilish uchun ma'lumot almashish paytida tarmoq paketlarini filtrlash.

Tizim ishtirokchilari axborot xavfsizligiga tahdidlarni aniqlash va axborot tizimlarining zaifligini tahlil qilishga qaratilgan tadbirlarni amalga oshirishni ta'minlaydilar.

9.1. Tizimda operatsiyalarni amalga oshirishda axborotni himoya qilishni ta'minlash talablarining buzilishi bilan bog'liq hodisalarni aniqlash

Tizim ishtirokchilari o'zlarining javobgarlik sohalarida intsidentlarni aniqlashni, aniqlangan intsidentlarga javob berishni, avtohalokatlarining sabablarini bartaraf etishni, hodisaning salbiy oqibatlarini kamaytirish uchun barcha zarur choralarni ko'rish va intsidentlarning takrorlanishini oldini olish choralarni ko'rishadi.

Ishtirokchilar har oy aniqlangan voqealar to'g'risida Operatorni belgilangan tartibda va muddatlarda Operatorga xabardor qiladilar.

Tizimning ishlashi xavfsizligiga ta'sir qiladigan noxush holatlar yuzaga kelgan taqdirda, Ishtirokchilar ular to'g'risida tizimning Normativ hujjatlarida belgilangan tartibda darhol Operatorni xabardor qiladilar.

Yuqoridagi bildirishnomani olganidan so'ng, Operator Hodisani bartaraf etishga qaratilgan barcha harakatlar amalga oshirilishini ta'minlaydi va ko'rilgan choralar va ularning natijalari to'g'risida tegishli Ishtirokchini xabardor qiladi.

Operator Tizim resurslarida ishtirokchilar uchun buxgalteriya hisobi va ulardan foydalanishni ta'minlaydi:

- aniqlangan tizimli intsidentlar to'g'risidagi ma'lumotlar;
- voqealarni tahlil qilish va ularga javob berish usullari va usullari to'g'risidagi ma'lumotlar.

9.2. Tizimda ishlash paytida axborot xavfsizligini yaxshilashni ta'minlash

Tizim ishtirokchilari ushbu Qoidalarda va O'zbekiston Respublikasining qonunlarida belgilangan axborotni himoya qilish talablari o'zgarganda holatlarda ma'lumotlarni himoya qilishni ta'minlash tartibini ko'rib chiqishni taqdim etadilar.

Tizim ishtirokchilari quyidagi holatlarda operatsiyalar davomida takomillashtirilgan axborot xavfsizligini ta'minlaydilar:

- ushbu Qoidalarda ko'rsatilgan ma'lumotlarni himoya qilish talablariga o'zgartirishlar kiritilganda;
- O'zbekiston Respublikasi qonunchiligidagi o'zgarishlar;
- Operatsiyalarni amalga oshirish paytida ma'lumotlarning himoyasini ta'minlash tartibidagi o'zgarishlar;
- Operatsiyalarni amalga oshirish jarayonida axborot xavfsizligini ta'minlashda tahdidlar, xatarlar va zaifliklarni aniqlash;
- Operatsiyalarni amalga oshirishda ma'lumotlarning himoya qilinishini ta'minlash tartibini amalga oshirish ustidan nazoratni (monitoringni) amalga oshirishdagi kamchiliklarni aniqlash.

10. Qoidalarga rioya qilmaslik uchun javobgarlik

Tizim qatnashchilari tomonidan o'z majburiyatlarini bajarmaganlik yoki lozim darajada bajarmaganliklari uchun Tizim ishtirokchilari Qoidalarga, Tizimning me'yoriy hujjatlariga, O'zbekiston Respublikasining shartnomalari va qonunlariga muvofiq javobgar bo'ladilar.

Qatnashchilarning Qoidalarga rioya qilishlari uchun javobgarligi Qoidalarga qo'shilgan paytdan boshlanadi.

Tizim qatnashchilarining o'z majburiyatlarini buzganliklari uchun javobgarligi quyidagicha taqsimlanadi:

- Hisob-kitob markazi:

- o Shartnomaga muvofiq hisob-kitob xizmatlarini taqdim etmaganlik / lozim darajada ko'rsatmaganlik uchun Ishtirokchilar oldida javobgar bo'ladi.

- Operator:

- o Ishtirokchilar oldida o'z majburiyatlarini Bajarmaganliklari yoki lozim darajada bajarmaganliklari uchun Ishlov berish shartnomalariga muvofiq javobgar bo'ladilar; Qatnashchilar o'z majburiyatlarini bajarmaganliklari natijasida etkazilgan yo'qotishlarni hujjatlashtirilgan miqdorda to'lashlari shart.

- Ishtirokchilar:

- o Tizim qatnashchilari va Operatorning Tizim ichidagi xatti-harakatlari / harakatsizligi, shuningdek Tizimda faoliyatni amalga oshirish uchun a'zo tomonidan jalb qilingan uchinchi shaxslar harakati (harakatsizligi), shu jumladan Tizim Qoidalari va me'yoriy hujjatlarini buzganliklari uchun javobgar bo'ladi. Ishtirokchining aybi bilan kelib chiqadigan;
- o Tizim ishtirokchilari va Operator ushbu harakatlar / harakatsizliklar natijasida etkazilgan hujjatlashtirilgan zararni to'liq hajmda qoplashlari shart;
- o Tizim ishtirokchilari va Operator tomonidan a'zo tomonidan qilingan xatti-harakatlar / harakatsizliklar, shuningdek tizim ichidagi faoliyatni amalga oshirishda qatnashgan uchinchi tomonning harakatlari / harakatsizligi natijasida hujjatlashtirilgan yo'qotishlarni qoplash majburiyati.

Qatnashchilar Qoidalarda belgilangan savdo markasi, xizmat ko'rsatish belgisi va tizim logotipidan foydalanish va ulardan foydalanish shartlarini, shu jumladan tizimning savdo markasi va xizmat ko'rsatish belgisini buzib ko'rsatganlik uchun yoki lozim darajada bajarmaganliklari uchun javobgardirlar.

Ishtirokchiga ta'sir chorasi qo'llanilgan taqdirda, Operator Ishtirokchining manziliga quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan bildirishnoma yuboradi:

- ta'sir o'lchovi;
- Ishtirokchiga ta'sir chorasini qo'llash sabablari;
- undiriladigan jarima miqdori;
- qoidabuzarliklarni bartaraf etish muddati.

Ushbu xabarnoma Ishtirokchi tomonidan ushbu xabarni olish faktini tasdiqlashga imkon beradigan istalgan usul bilan xabar yuborilishi mumkin.

Xuquqbuzarlik bilan rozi bo'lmagan taqdirda, Ishtirokchi xuquqbuzarlik to'g'risida Operatorga bildirishnoma olgan kundan boshlab 10 (o'n) kun ichida Operatorga Ishtirokchiga asoslarni o'z ichiga olgan yozma e'tirozni yuborish huquqiga ega..

Ishtirokchining e'tiroz bildirishi jarima to'lashdan ozod qilinmaydi.

Operator Ishtirokchining e'tirozini olingan kundan boshlab kamida 15 (o'n besh) ish kuni davomida ko'rib chiqadi

Agar Operator Ishtirokchining e'tirozini ko'rib chiqish natijalari bo'yicha ijobiy qaror qabul qilsa, yig'ilgan jarima 10 (o'n) ish kuni ichida Ishtirokchiga qaytariladi.

Tizim qatnashchilari Qoidalarining, Tizimning me'yoriy hujjatlarida belgilangan majburiyatlarini qisman yoki to'liq bajarmaganligi / lozim darajada bajarmaganligi uchun javobgarlikdan ozod qilinadi, agar bu bajarilmasa / lozim darajada bajarilmaganligi fors-major holatlari natijasida yuzaga kelgan bo'lsa ('fors-major').

Fors major kuchlari hodisalariga Tizim qatnashchilari ta'sir qila olmaydigan va ular uchun javobgar bo'lmagan voqealar kiradi, masalan urushlar va qurolli mojarolar, davlat organlarining taqiqlari va harakatlari.

Tizim qatnashchilari tomonidan majburiyatlarni bajarishga xalaqit beradigan fors-major holatlari yuzaga kelganda, Tizim ishtirokchilari tomonidan bunday majburiyatlarni bajarish muddati bunday holatlarning davomiyligi va ularning oqibatlarini bartaraf etish uchun zarur bo'lgan vaqtga mutanosib ravishda qoldiriladi.

Tizim ishtirokchilari mavjud bo'lgan engib bo'lmas kuchlar holatlari to'g'risida har qanday mavjud vositalar bilan Operatorni darhol xabardor qilishlari va mavjud aloqa kanallari (pochta, faks, elektron pochta va boshqalar) orqali zudlik bilan yozma ravishda bildirishnoma yuborishlari shart. Xabarnomada vaziyatlarning mohiyati to'g'risidagi ma'lumotlar va iloji bo'lsa, Tizim ishtirokchilarining Tizim bo'yicha o'z majburiyatlarini bajarish qobiliyatiga ta'sirini baholashga imkon beradigan ma'lumotlar bo'lishi kerak.

Kuch ishlatib bo'lmas ta'sir kuchlari yuzaga kelganligi va ularning asosliligi bunday holatlar to'g'risida guvohlik beradigan tegishli davlat organi tomonidan tasdiqlanishi kerak.

Agar Tizim Ishtirokchisi bildirishnoma yubormasa yoki o'z vaqtida yubormasa, u boshqa Tizim Ishtirokchilariga etkazilgan zararlar uchun qoplashi shart va fors-major holatlarini chaqirish huquqiga ega emas.

Ushbu holatlar tugashi bilan, fors-major holatlari tufayli o'z majburiyatlarini bajara olmagan Tizim Ishtirokchisi, ular tugaganidan keyin 3 (uch) ish kunidan oldin yozma ravishda Operatorni xabardor qilishi shart.

11. Nizolarni hal qilish

Operator va Tomonlar ular o'rtasida kelib chiqadigan nizolarni vijdonan va vaqtida hal qilishga majburdirlar.

Ishtirokchilar nizolarni hal qilish jarayonini boshqarish uchun maxsus ishchilarni tayinlashga va boshqa qatnashchilarga quyidagi tomonlar o'rtasidagi nizolarni hal qilishda yordam berishga intilishadi:

- Boshqa A'zoning karta egasi va SXX;
- SXX va boshqa a'zoning karta egasi;
- Ishtirokchilar, Operatorlar va boshqa sub'ektlar o'rtasidagi boshqa nizolarni hal qilishda.

Nizolarni hal qilayotganda, bitimning haqiqiyiligini tasdiqlaydigan / tasdiqlaydigan har qanday hujjatlar yoki fayllar / cheklar ushbu Qoidalarda ko'zda tutilgan standart tushum / hujjatlar uchun maqbul almashtirish deb hisoblanadi.

Operator Tizimning Normativ hujjatlari doirasida tomonlar o'rtasidagi nizolarni hal etishni ta'minlash uchun Qoidalarni ishlab chiqadi va uni Tizimning Axborot resursiga joylashtiradi.

12. Maxfiylik

Maxfiy ma'lumotlar deganda cheklangan ma'lumotlar tushuniladi, shu jumladan Tizim Ishtirokchilarining tijorat sirini tashkil etuvchi ma'lumotlar, shuningdek Tizim Ishtirokchisiga tegishli nhar qanday boshqa ma'lumot, uni taqdim etish shaklidan qat'i nazar, uni qabul qiluvchi tomonga etkazadi.

Tizimdagi harakatlarning maxfiyligi, yaxlitligi va rad etilmasligini ta'minlash uchun Tizim ishtirokchilari elektron hujjat aylanish tizimidan foydalanishlari va tizim ishtirokchilari o'rtasida ma'lumot almashinuvini amalga oshirishga imkon beradigan aloqa kanallaridan foydalanishlari kerak, bu esa tizimni imzolagan tomonning elektron imzosi yordamida imzolangan hujjatlarni xavfsiz (shifrlangan) shaklda uzatishga imkon beradi.

Maxfiy ma'lumotni ochiq aloqa kanallari orqali uzatish taqiqlanadi.

Qabul qiluvchi tomon, oshkor qiluvchi tomonning yozma roziligisiz (roziligisiz) maxfiy ma'lumotlarni uchinchi shaxslarga oshkor qilishi yoki boshqa tarzda oshkor qilishi mumkin emas, qoidalar, O'zbekiston Respublikasi qonunlarida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno.

Tizim ishtirokchilari Tizimda faoliyatni amalga oshirishda foydalanilgan va olingan ma'lumotlarning maxfiyligini saqlash majburiyatini oladi va oshkor etuvchi tomonning yozma roziligisiz, o'z xohishiga ko'ra va tizimda ishlash uchun bunday ma'lumotlarga muhtoj bo'lgan xodimlarga ularni topshirish zarurligini hisobga olishi mumkin. Maxfiy ma'lumotlar bilan ishlashga ruxsat berilganlar.

Qabul qiluvchi tomon o'z xodimlarining va maxfiy ma'lumotlarga ega bo'lgan boshqa shaxslarning harakatlari (harakatsizligi) uchun javobgar bo'ladi.

Qabul qiluvchi tomon maxfiy ma'lumotlarni oshkor qilish, shuningdek qabul qiluvchi tomonning aybi bilan yuzaga kelgan maxfiy ma'lumotlardan ruxsatsiz foydalanish uchun javobgar bo'ladi.

Qabul qiluvchi tomon ochuvchi tomonga maxfiy ma'lumotlarni oshkor etish yoki undan ruxsatsiz foydalanish natijasida etkazilgan zararining o'rnini qoplash majburiyatini oladi..

Agar oshkor qiluvchi tomon (Tizim ishtirokchisi) Tizimdan chiqib ketgan bo'lsa, shuningdek istalgan vaqtda ochuvchi tomonning iltimosiga binoan, qabul qiluvchi tomon ochib beruvchi tomonga unga ilgari berilgan barcha maxfiy ma'lumotlarni, shuningdek barcha nusxalarini, har qanday hisobotlarni, tahlillarni, guvohnomalarni, bayonotlarni qaytarib berishga majburdir. Maxfiy axborotni o'z ichiga olgan reproduksiyalar va boshqa materiallar (yozma va elektron shaklda), ular mavjud bo'lgan va Qoidalarning shartlariga muvofiq maxfiy ma'lumotlar oshkor qilingan shaxslarning ixtiyorida bo'lgan kundan boshlab 5 (besh) ish kuni ichida. Maxfiy ma'lumotlarni qaytarib berish to'g'risida oshkor etuvchi tomonning xabarnomasini olgan kun va agar topshirishning iloji bo'lmasa, uni (ularni) yo'q qilish va oshkor etuvchi tomonga maxfiy ma'lumotlarni yo'q qilish to'g'risida xabar olgan kundan e'tiboran 5 (besh) ish kuni ichida uni yo'q qilish akti

bilan ta'minlash. Agar yuqorida ko'rsatilgan muddatda maxfiy ma'lumotlarni qaytarib berish va (yoki) yo'q qilish imkoni bo'lmasa, bu muddat tomonlarning kelishuvi bilan o'zgartirilishi mumkin.

Agar Tizim Ishtirokchisi biron bir sababga ko'ra Tizimni tark etsa, maxfiy ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyati Tizim Ishtirokchisi Tizimni tark etgan kundan boshlab 5 (besh) yil davomida saqlanib qoladi.

